

1980, s. 230f.), og tilsvarende principper er lagt til grund i lov nr. 731 af 7. december 1988 (ændring af reglerne om arrest og forbud).

Justitsministeriet kan også i øvrigt tiltræde Retsplejerådets indstillinger af de af rådet anførte grunde. Lovforslagets bestemmelser i § 1, nr. 1, er udformet i overensstemmelse hermed. Om den af rådet som § 528, stk. 2, foreslåede bestemmelse henvises til pkt. 3.3.

3. Umiddelbare fagedforretninger

Ved umiddelbare fagedforretninger forstås sager ved fagedretten, hvor krav, der ikke lyder på penge, håndhæves, uden at der foreligger særligt eksekutionsfundament.

Den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 609, stk. 1, bestemmer bl.a., at det i samme tilfælde som hidtil (dvs. før retsplejelovens ikrafttræden) skal stå vedkommende berettigede åbent at fordrø fagedrettens hjælp til at indsættes i eller udsætte andre af besiddelsen af fast ejendom eller efter omstændighederne af rørligt gods, uden at sædvanligt eksekutionsgrundlag er til stede.

3.1. Fagedrettens saglige kompetence og bevisførelsen ved denne ret

3.1.1. Retsplejerådets overvejelser og indstilling

Der har i den juridiske teori været tvivl om, hvordan fagedrettens saglige kompetence ved umiddelbare fagedforretninger bør afgrænses.

Retsplejerådet har overvejet, om det er muligt at formulere en regel, som klart afgrænser fagedrettens saglige kompetence, idet det vil være en fordel at eliminere den usikkerhed, som uenigheden i teorien er udtryk for. Det har samtidig været overvejet, om fagedrettens saglige kompetence i disse sager burde begrænses eller udvides.

De processuelle regler og sammensætningen af personalet sætter efter Retsplejerådets opfattelse i sig selv grænser for, hvilke sager man kan henlægge til fagedretten. Retsplejerådet har derfor ved drøftelserne vedrørende fastlæggelsen af fagedretternes saglige kompetence i de umiddelbare fagedforretninger overvejet, om det er ønskeligt og forsvarligt at forskyde grænserne mellem domsretten og fagedrettens saglige kompetence. I det omfang, besiddelseskrav tillades fuldbyrdet umiddelbart uden sædvanligt eksekutionsfundament, må det endvidere overvejes, om det bør kræves, at fagedretten beklædes af en jurist f.eks. i situationer, hvor den tilstand, som bestod forud for fuldbyrdelsen, ikke lader sig genoprette – f.eks. udsættelse af lejemål – og i situationer, hvor sager ikke er af rent rutinemæssig karakter.

Retsplejerådet finder ikke, at hensynet til retssikkerheden nødvendiggør, at de sager, som hidtil har været behandlet af fagedretten, overføres til domsrettens saglige kompetence, eller at der er behov for at opstille nærmere regler for, i hvilke tilfælde fagedretten skal beklædes af en jurist. Hensynet til retssikkerheden kan i denne henseende efter rådets opfattelse i tilstrækkeligt omfang tilgodeses ved at stille krav til rekvisitionen indhold, som gør det muligt allerede ved berammelsen af fagedsagen at sikre, at kun helt ukomplicerede og rutineprægede sager overlades til det ikke-juridiske personale.

Retsplejerådet har endvidere overvejet, om der er retsområder, der i dag henhører under domsretten, som kunne overføres til fagedrettens saglige kompetence, således at fagedretten under umiddelbare fagedforretninger ud over at gennemføre selve besiddelseskravet kunne foretage endelig opgørelse af rekvirentens og rekvisiti mellemværende, således som det i dag sker ved salg med ejendomsforbehold (kreditkøb).

Retsplejerådet konstaterer imidlertid, at parternes aftale er det eneste retsgrundlag i de sagskategorier, der særligt kunne komme på tale. Ved kreditkøb derimod suppleres parternes aftale af en række – tildels præceptive – bestemmelser, som har til formål at beskytte den svageste part i kontraktsforholdet. Denne forskel i retsgrundlaget er efter Retsplejerådets opfattelse en afgørende hindring for at udvide fagedrettens saglige kompetence.

Retsplejerådet har herefter fundet at måtte konkludere, at området for de umiddelbare fagedforretninger som hidtil bør være besiddelseskrav, for hvilke der efter forudgående dom kan gennemtvinges naturalopfyldelse.

Retsplejerådet har overvejet, om fagedrettens saglige kompetence herudover bør begrænses således, at fagedretten kan afvise at tage stilling til sager, der indebærer en vanskelig bevisbedømmelse og komplicerede retlige spørgsmål (klarhedskriteriet), eller om der i princippet bør være fuldstændig saglig parallelitet mellem reglene om naturalopfyldelse med eller uden særligt retsgrundlag, således at det alene er processuelle hensyn, som begrænser anvendelsesområdet for de umiddelbare fagedforretninger.

Klarhedskriteriet er efter Retsplejerådets opfattelse vagt og upræcist, og afgrænsningen af fagedrettens saglige kompetence på dette grundlag lader sig kun gennemføre ved at undersøge hver enkelt sags type for sig – f.eks. lejesager, tilbagetagelse af løsøre, besiddelseskrav mellem ægtefæller osv. – og herefter overveje, om netop denne sagstype er velegnet til behandling uden særligt eksekutionsgrundlag, idet den grad af »klarhed«, som kræves, varierer alt efter kra-